

Медведєва Тетяна Олександрівна
аспірант юридичного факультету
Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна

ПРИНЦИПИ МОВНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТИНИ В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Принцип здійснення адміністративно-деліктного провадження національною мовою зумовлюється багатонаціональним складом населення України та має нормативне закріплення у законодавстві. Його зміст полягає в тому, що мовний режим провадження визначається пріоритетом української мови як державної, водночас гарантується можливість використання інших мов у випадках і порядку, передбачених законом, з метою забезпечення реальної доступності правосуддя (юрисдикційної діяльності) для всіх учасників процесу.

Так, відповідно до статті 3 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1], у діяльності державних і громадських органів, а також підприємств, установ і організацій, розташованих у місцях компактного проживання більшості громадян іншої національності, поряд з українською допускається застосування мови відповідної національності або іншої мови, прийнятної для населення відповідної місцевості. Стаття 5 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1] гарантує громадянам право звертатися до державних, громадських та інших організацій мовою, що є прийнятною для сторін спілкування; при цьому відмова посадової особи прийняти чи розглянути звернення лише з мотивів незнання мови звернення тягне юридичну відповідальність, установлену законодавством.

Мовний режим адміністративно-деліктного провадження отримує безпосередню нормативну конкретизацію у статті 19 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» («Мова провадження у справах про адміністративні правопорушення»). Відповідно до її приписів, провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється українською мовою як державною.

Разом із тим законодавець закріплює додаткові процесуальні гарантії для осіб, які не володіють мовою, що використовується під час провадження: таким особам забезпечується можливість надавати

пояснення та виступати рідною мовою, а також користуватися послугами перекладача. Зазначені положення мають характер правових гарантій, спрямованих на забезпечення належної реалізації процесуальних прав і законних інтересів учасника провадження та на запобігання обмеженню його прав з мовних підстав [1].

Як зазначає В.О. Іванцов, принцип установлення об'єктивної (матеріальної) істини у адміністративно-деліктному провадженні полягає у вимозі всебічного, повного та неупередженого з'ясування фактичних обставин справи [2, с. 138-140]. Його реалізація передбачає належне збирання, перевірку, оцінювання та врахування всього масиву доказової інформації, необхідної для правильного вирішення справи. З огляду на це встановлення об'єктивної істини у справах про адміністративні проступки виступає базовим функціональним завданням адміністративного провадження.

Зазначений принцип покладає на посадових осіб, які здійснюють розслідування та розгляд справ, обов'язок досліджувати всі юридично значущі обставини у їх взаємозв'язку та в тому реальному вигляді, в якому вони фактично існували. Такий підхід має на меті запобігання односторонності й упередженості під час встановлення фактичної основи справи та формування висновків, що лежать в основі процесуального рішення.

Література:

1. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

2. Іванцов В. О. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення: систематизація та розкриття змісту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 1(16). Том 3. С. 137-141.